

08/87/371/OH

Oslo, 11.06.2008

FREDING AV GARNISONSSYKEHUSET I STAVERN

Nasjonalt medisinsk museum ved Norsk teknisk museum er gjort oppmerksom på fredningsforslag for marinens opprinnelige garnisonssykehus i Stavern, Johan Ohlsens gate 8. Vi oppfatter det slik at anlegget står i fare for å bli ombygget. I denne saken mener vi det både er riktig og nødvendig å fremlegge en uttalelse basert på vår faginteresse i saken.

Vi vil med denne uttalelsen signalisere hvor viktig det er for vårt faglige ansvarsområde at denne bygningens bevarte interiører tas vare på for ettertiden, som et enestående eksempel på tidlig norsk sykehushistorie. Det synes klart at bygningen er oppført ca. 1787 som del av et mer omfattende system av sykehus i marinens tjeneste. Det finnes ingen bevarte sykehusbygninger i Norge i dag av tilsvarende alder og beskaffenhet. Her støtter vi oss på egen kompetanse og på vurdering fra sjefen for saniteten i sjøforsvaret.

Vi vil poengtere at de bevarte interiørene i garnisonssykehusets annen etasje ikke bare er unike som eneste bevarte av sitt slag i Norge, men også som særdeles avansert sykehusplanløsning fra 1700-årene. Vi kjenner ikke til andre slike isolatløsninger før siste halvdel av 1800-tallet. Annen etasje er så langt vi kan bedømme etter Fortidsminneforeningens dokumentasjon, anlagt etter en todelt hovedplanløsning med to trappeganger som hver forsynte 4 atskilte behandlingenheter bestående av forrom med kjøkkenfasilitet og et større pasientrom. At hoveddelen av opprinnelige gruer, romskiller, overflater, trapper og dører fortsatt er til stede muliggjør en enestående pedagogisk tilrettelegging for delvis museal bruk, dersom en fremtidig eier skulle se seg tjent med en slik publikumsrettet virksomhet i bygningen. Bedømt etter foreliggende fotografier ser også loftet ut til å være velbevart og vi antar at kalkhvitingen av skillevegger og bjelker i sin tid er gjort av hygieniske årsaker. På alle måter fremstår bygningens trapperom, annen etasje og loft som usedvanlig intakt til tross for innplatinger og enkelte i denne sammenheng mindre endringer av nyere dato.

Vi vil anta at interiørene i denne sykehusbygningen opprinnelig har vært svært enkle og dette momentet øker sannsynligheten for at interiørene lar seg tilbakeføre uten store kostnader for en fremtidig eier. Fotografiene viser flere detaljer som ved at de faktisk foreligger bevart kan benyttes som mal for et videre restaureringsarbeide.

Den pedagogiske og museale verdien av dette avanserte sykehusinteriøret fra 1700-tallet må betones sterkt. Verneplanen for den nasjonale helsetjenesten omfatter statlig eide bygninger og anlegg, men uten at verneplanen kan fremvise eksempler av en slik alder.

Nasjonalt medisinsk museum er av den klare oppfatning at det opprinnelige garnisonshospitalet Johan Ohlsens gate 8 bør fredes som et unikt kulturminne innen norsk sykehus- og militærhistorie. Vi støtter fredningsforslaget fra Fortidsminneforeningens Vestfoldavdeling.

Vennlig hilsen

Olav Hamran
Leder
Nasjonalt medisinsk museum
Teknisk Museum